

Jaarplan 2019

Datum	25-03-2019	Aantal bladen	12
Opsteller	Kennissplatform Bureau	Referentie	KP 20190325-01

1. Kennissplatform EMV in 2019 (januari tot en met september)

De afgelopen jaren heeft het Kennissplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid (Kennissplatform EMV) een actieve rol gespeeld bij het adresseren en beantwoorden van vragen en zorgen in de maatschappij over gezondheidseffecten van elektromagnetische velden. Hierdoor kon de maatschappij snel worden geïnformeerd over actuele ontwikkelingen.

De zorgen over gezondheid rond EMV van bronnen als mobiele telefoons, zendmasten en hoogspanningslijnen waren de laatste jaren redelijk stabiel. In 2018 namen de bezorgdheid van burgers en de aandacht van de media duidelijk toe. Een belangrijke aanleiding hiervoor was het nieuwe advies van de Gezondheidsraad over aanwijzingen voor een oorzakelijk verband tussen blootstelling aan bronnen van magneetvelden en een mogelijk verhoogde kans op leukemie bij kinderen. In dit advies werd de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in overweging gegeven om het voorzorgbeleid voor bovengrondse hoogspanningslijnen uit te breiden naar bijvoorbeeld ondergrondse kabels en transformatorhuisjes. Dit heeft hernieuwde maatschappelijke aandacht opgeleverd voor deze bronnen.

Een andere aanleiding voor de toename in aandacht en bezorgdheid waren de diverse berichten over 5G, samen met pleidooien om 5G-netwerken vanwege gezondheidsredenen niet uit te rollen. Daarnaast komt er steeds meer publieke aandacht voor EMV van andere bronnen, die zich zichtbaar "dichtbij" bevinden, zoals elektrische auto's, zonnepanelen, draadloze technologie en inductiekoken. De energietransitie brengt met zich mee dat dergelijke bronnen steeds meer worden benut. Ook een tragisch ongeluk met een Stint op een spoorwegovergang in Oss vergrootte de aandacht voor de rol van EMV. De aandacht voor elektrogevoeligheid blijft ook onveranderd.

Het jaar 2019 is voor het Kennissplatform EMV een overgangsjaar. De financiering van de activiteiten van het Kennissplatform is toegezegd tot eind september 2019. In de evaluatie van het Kennissplatform 2015-2018 is geconcludeerd dat het Kennissplatform duidelijk een maatschappelijke meerwaarde heeft en dat gezien de genoemde technische en maatschappelijke ontwikkelingen in de nabije toekomst ook zal hebben. Aan het eind van het tweede kwartaal is besluitvorming over de toekomst van het Kennissplatform voorzien. In het derde kwartaal van 2019 zal de nadruk liggen op de opzet van de nieuwe vorm van het Kennissplatform na 2019 (bij een keuze voor voortzetting in enige vorm) of zullen de activiteiten van het Kennissplatform op ordentelijke wijze worden afgerond (bij een keuze voor het niet voortzetten).

De activiteiten in dit Jaarplan zijn gericht op de periode tot eind september. In juli neemt het bestuur een besluit over de wijze van voortzetting in de laatste maanden en neemt een besluit over de scenario's ten aanzien van voortzetting of afronding.

2. Thema, kerntaak en additionele taken

Zie “Algemeen kader Kennisplatform EMV 2019 (juni 2018)” in de Bijlage bij dit Jaarplan.

3. Jaarplan 2019, activiteiten januari tot en met september

Het Kennisplatform EMV heeft sinds eind 2016 veel energie gestoken in het opnieuw vormgeven van de website en het verbeteren van de toegankelijkheid en leesbaarheid van de informatie. Nieuwe (en hernieuwde) informatie werd niet langer aangeboden als “kennisbericht in pdf-vorm”, maar als web-based informatieblokken. Deze informatieblokken sluiten aan bij de vragen die in de maatschappij leven en geven antwoord op die vragen in voor iedereen begrijpelijke taal. Hiermee kunnen burgers zelf de informatie raadplegen en kunnen professionals direct gebruik maken van consumentvriendelijk geformuleerde informatie. Ook in de evaluatie van het Kennisplatform EMV 2015-2018 werd geconcludeerd dat behoefte bestaat aan eenvoudige en toegankelijke informatie. Het Kennisplatform is hiermee dus duidelijk op de goede weg.

De traditioneel “grote onderwerpen” rond hoogspanningslijnen, zendmasten en mobiele telefoons zijn inmiddels in de nieuwe vorm beschikbaar. Daarnaast zijn meer actuele onderwerpen, zoals elektrische apparaten en infrastructuur, draadloze technieken, elektrisch vervoer, energiezuinige technieken in huis en 5G op deze wijze opgezet. Het aantal nieuwe technieken en toepassingen blijft in de komende jaren toenemen.

Voor de activiteiten van het Kennisplatform is financiering toegezegd tot eind september 2019. De verkenning voor een mogelijke voortzetting na 2019 is in 2018 reeds ingezet, maar heeft nog niet tot duidelijkheid geleid. In de loop van dit jaar zal worden nagegaan hoe kansrijk de voortzetting is. Wanneer het ernaar uitziet dat het Kennisplatform niet wordt voortgezet, zal een herprioritering van de activiteiten voor 2019 plaatsvinden. De focus zal dan komen te liggen op het zorgvuldig afsluiten van de werkzaamheden. Tevens zal dan een besluit over het al dan niet in stand houden van de website worden genomen.

3.1. Voorstel inhoudelijke invulling per themapijler in 2019

De inhoudelijke activiteiten van het Kennisplatform EMV worden ingedeeld en behandeld binnen twee themapijlers.

De themapijlers in 2019 zijn:

- Laagfrequente EMV (kerntaak en additionele taken)
- Radiofrequente EMV (kerntaak).

Themapijler ‘Laagfrequente EMV’

Binnen deze pijler staat blootstelling van de bevolking aan laagfrequente EMV (vooral magneetvelden) centraal. Het gaat hierbij vooral om bronnen die gerelateerd zijn aan de elektriciteitsvoorziening en -gebruik, zoals hoogspanningslijnen en –kabels, schakel- en onderstations, transformatorhuisjes, distributiekabels en voorzieningen voor elektrisch vervoer. De maatschappelijke aandacht en zorg die er al enkele decennia is voor mogelijke gezondheidseffecten van EMV van hoogspanningslijnen (vooral in relatie tot leukemie bij kinderen) breidt zich uit naar EMV van andere bronnen/installaties in de elektriciteitsvoorziening en naar andere gezondheidseffecten. Dit is verder toegenomen na het Gezondheidsraadadvies van april 2018. De Gezondheidsraad werkt bovendien aan nieuw advies over andere ziekten. Daarnaast zijn er de komende jaren ontwikkelingen te verwachten die naar verwachting leiden tot meer behoefte aan informatie vanuit de maatschappij. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen en –stations (noodzakelijk voor de energietransitie), de voortgang in plaatsing van slimme meters in woningen en de ontwikkeling/uitbreiding van laadsystemen voor elektrisch vervoer. Ook ontwikkelingen rond ‘aardgasvrij wonen’ zorgen voor meer elektrische apparaten in huis voor verwarming, koken en het opwekken en (tijdelijk) opslaan van elektriciteit uit zonne-energie.

In 2019 bestaan de activiteiten van het Kennisplatform EMV binnen de themapijler Laagfrequente EMV uit (kerntaak a en additionele taken b en c):

- Het duiden van wetenschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van eerste indrukken en memo's. Deze berusten op een wetenschappelijke basis en op brede maatschappelijke reflectie (i.e. via inbreng van de deelnemende organisaties, terugkoppeling uit denkgroepen, gesprekken met stakeholders en informatie uit consumentenonderzoek)
- Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid en inbreng via bijvoorbeeld denkgroepen. In 2016 is een denkgroep geformeerd rond het onderwerp 'Omgaan met 0,4 microtesla' als basis voor het Kennisbericht "Elektriciteit in en om het huis". Begin 2019 is een denkgroep geformeerd rond het onderwerp "elektrisch koken" om informatie op de website te verbeteren
- Het opstellen van nieuwe berichten over actuele onderwerpen (of actualisering van bestaande kennisberichten), met maatschappelijke input/feedback vanuit de denkgroepen en klankbordgroeporganisaties
- Het plaatsen van de eerste indrukken (nieuws), memo's en kennisberichten op de website en verspreiding via e-mail en media
- Het meewerken aan verzoeken van de media om interviews of andere informatie.

Het Kennisplatform EMV streeft ernaar om informatie te leveren die past binnen de actuele maatschappelijke informatiebehoefte en wetenschappelijke ontwikkelingen. De nadruk ligt hierbij op publicatie op de website in de vorm van vragen en antwoorden rond thema's. Daarnaast kan worden geïnventariseerd of andere vormen van publiekscommunicatie effectief kunnen worden ingezet.

Prioriteiten voor het Kennisplatform EMV tot eind september 2019 binnen deze themapijler zijn:

- Vragen over de elektrificatie en de energietransitie adresseren
- Verbeteren van de informatie over "elektrisch koken" met de input uit de denkgroepbijeenkomst
- Ontwikkeling enkele infographics bij de berichten over "elektrisch koken" en "HVDC"
- Afronding van het memo over "werken met en ondergaan van MRI". Verzamelde informatie wordt gekoppeld aan vragen, opgesteld met de NVMBR na raadpleging van hun achterban. Deze achterban heeft voldoende ervaring om ook vragen van cliënten (mensen die MRI ondergaan) te adresseren.
- Overweging om aanvullende informatie te geven over het meten van EMV. Er is al een pdf-kennisbericht over het meten van EMV ("een vak apart"). Daarin wordt ervoor gepleit om het meten van EMV aan deskundigen over te laten. Het Kennisplatform signaleert echter dat steeds meer mensen zelf meters aanschaffen en metingen uitvoeren. Het interpreteren van meetresultaten is echter lastig. Met aanvullende informatie willen het Kennisplatform mensen een handelingsperspectief bieden bij het interpreteren van eigen meetresultaten (en meetresultaten van derden) in vergelijking met de bestaande meetnormen.
- Bundeling van informatie per type professional (gemeenten, installateurs, consumentenorganisaties en leveranciers van consumentenapparatuur) onder de "tiende tegel" op de website.
- Er vindt in de eerste helft van 2019 vanuit het ministerie van EZK een verkenning plaats naar een mogelijke verbreding/aanpassing van het voorzorgbeleid voor hoogspanningslijnen, met als doel om in mei 2019 te komen tot een advies aan de minister van EZK over een mogelijk vervolg. Dit advies zal vragen bij de bevolking oproepen; het Kennisplatform zal duiden wat dit betekent voor de burger (achtergronden en praktijk).

Themapijler 'Radiofrequente EMV'

Bij blootstelling aan radiofrequente EMV gaat de aandacht tot nu toe vooral uit naar telecommunicatievoorzieningen (het gebruik van mobiele telefoons, basisstations voor mobiele telefonie) en naar WiFi-toepassingen. Daarnaast neemt het aantal (huishoudelijke) apparaten en gebruiksvoorwerpen dat draadloze communicatie benut in de komende jaren toe, evenals het gebruik van mobiele diensten, waardoor mensen het idee krijgen dat ze steeds sterker, vaker en overal worden blootgesteld. De discussie rond de uitrol van 5G-netwerken krijgt veel media-aandacht en zorgt voor toenemende bezorgdheid. Ook zijn er nieuwe technische ontwikkelingen te verwachten, vooral in de vorm van draadloze communicatie tussen apparaten (o.a. Ultra Wide Band), draagbare technologie (smart watch, Google glass), gezondheidsapplicaties en zelfrijdende auto's.

In 2019 bestaan de activiteiten van het Kennisplatform EMV binnen de themapijler Radiofrequente EMV uit (kerntaak a):

- Het duiden van wetenschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van eerste indrukken en memo's. Deze berusten op een wetenschappelijke basis en op beperkte maatschappelijke reflectie primair via inbreng van de in het Kennisplatform EMV deelnemende organisaties en informatie uit consumentenonderzoek.
- Actualisering van bestaande berichten op basis van de wetenschappelijke ontwikkelingen.
- Publicatie van de eerste indrukken, memo's en geactualiseerde berichten op de website en verspreiding via e-mail en media.

Voor onderwerpen die betrekking hebben op mobiele telefoons en zendmasten voor mobiele telefonie blijven de activiteiten in 2019 beperkt tot de kerntaak. Voor onderwerpen die betrekking hebben op andere bronnen van radiofrequente velden blijven de activiteiten beperkt tot de kerntaak, tenzij er voor het bestuur van het Kennisplatform aanleiding is aanvullende maatschappelijke betrokkenheid en reflectie te organiseren voor deze onderwerpen.

Prioriteiten voor het Kennisplatform EMV tot eind september 2019 binnen deze themapijler zijn:

- In 2018 is het bericht over 5G gepubliceerd. De bezorgdheid over en de media-aandacht voor 5G duren onverminderd voort. Het Kennisplatform zal de vragen en antwoorden over 5G aanvullen wanneer dat noodzakelijk is.
- Ontwikkeling van enkele infographics voor 5G
- Bundeling van informatie voor professionals (gemeenten, installateurs, consumentenorganisaties en leveranciers van consumentenapparatuur) onder de "tiende tegel" op de website.
- De bij de laagfrequente themapijler genoemde mogelijke aanvullende informatie met handelingsperspectief over meten van EMV zal ook aandacht besteden aan radiofrequente velden.

3.2. Eerste indrukken

Bij een aantal (wetenschappelijke) publicaties zullen tot de zomer van 2019 door het Kennisplatform EMV 'eerste indrukken' worden opgesteld.

Het Kennisplatform EMV kan besluiten eerste indrukken op te stellen over publicaties:

- die nieuwe inzichten geven over gezondheidseffecten van elektromagnetische velden;
- die bestaande inzichten bevestigen, maar opvallend goed zijn uitgevoerd;
- waarover in de media wordt bericht;
- waarover een deelnemer in het Kennisplatform EMV een bericht wenst.

In principe stelt het Kennisplatformbureau een eerste indruk op die desgewenst verder uitgewerkt wordt tot een uitgebreider bericht, dat zonedig met andere deelnemers wordt afgestemd. Met behulp van deze combinatie van berichten worden professionals snel geïnformeerd en worden kennisberichten over onderwerpen actueel gehouden. De aan het Kennisplatform EMV deelnemende organisaties beoordelen daarvoor op reguliere basis (wetenschappelijke) publicaties. De leden van het Wetenschapsforum hebben hierbij een signalerende taak.

3.3. Organisatorische activiteiten tot eind september 2019

De geplande activiteiten rondom de website voor 2019 zijn:

- optimaliseren van de vindbaarheid van de website (SEO); dit is een belangrijke wens van het bestuur in het verlengde van de evaluatie in 2018
- behoud en geleidelijke omzetting van de "oude kennisberichten" (prioriteit nader te bepalen aan de hand van monitoring en maatschappelijke behoefte)
- ontwikkeling van nieuwe infographics bij elektrisch koken, 5G en HVDC
- monitoren van bezochte pagina's door middel van Google Analytics
- updaten en onderhouden van de voorzieningen.

De geplande overige organisatorische activiteiten voor 2019 zijn:

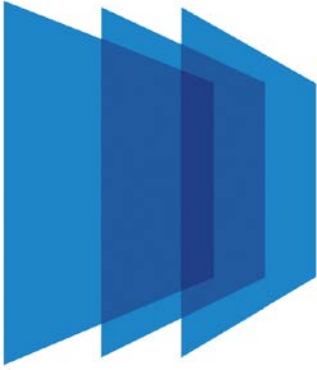
- Jaarplan

- opstellen Jaarplan 2019, mede in overleg met de Klankbordgroep EMV
- Planning voortzetting Kennisplatform in 2020 of afronding na de zomer 2019
 - In het derde kwartaal van 2019 zal worden gewerkt aan de opzet van de nieuwe vorm van het Kennisplatform na 2019 (bij een keuze voor voortzetting in enige vorm) of zullen de activiteiten van het Kennisplatform op ordentelijke wijze worden afgerond (bij een keuze voor het niet voortzetten).
- Opstellen van een notitie over wat het Kennisplatform beoogt met denkgroepen en Klankbordgroep. Deze notitie is relevant met het oog op voortzetting van het Kennisplatform na 2019 (in de evaluatie werd aangegeven dat het doel van het opzetten van deze groepen niet helder is).

De geplande bijeenkomsten voor 2019 zijn:

- Bestuur
 - Drie bijeenkomsten in 2019
- Wetenschapsforum
 - in 2019 drie forumbijeenkomsten en 1 gezamenlijke bijeenkomst met het Communicatieforum
 - monitoren actualiteit in relatie tot bestaande informatie op website
- Communicatieforum
 - in 2019 drie forumbijeenkomsten en 1 gezamenlijke bijeenkomst met het Wetenschapsforum
 - mogelijk maken van actieve publiekscommunicatie, keuze voor en invulling van infographics op de website
 - evaluatie van de bestaande communicatievormen en beter in beeld brengen van EMV-informatiebehoefte bij burgers/consumenten
- Klankbordgroep EMV
 - in 2019 één plenaire bijeenkomst (bespreking van jaarplan 2019 en jaarverslag 2018)
- Denkgroep(en) voor themapijler Laagfrequente EMV
 - Voortzetting denkgroep 'Elektrisch koken' om informatie te verbeteren en aanvullende informatie te verzamelen
 - Eventueel nieuwe bijeenkomst van de bestaande denkgroep 'Omgaan met 0,4 microtesla' na het advies over de verkenning naar een mogelijke verbreding/aanpassing van het voorzorgbeleid rond bovengrondse hoogspanningslijnen
 - Opzetten van mogelijke andere denkgroepen binnen deze themapijler (indien duidelijk is dat het Kennisplatform na september 2019 blijft bestaan).

4. Structuur van het Kennisplatform EMV in 2019

Bestuur en voorzitter

Het Bestuur van het Kennisplatform EMV bestaat uit bestuursleden van de deelnemende organisaties. Voorzitter van het bestuur is mr. dr. A.G.J.M. Rombouts, voormalig Burgemeester van 's-Hertogenbosch. Als onafhankelijk persoon mag van hem worden verwacht dat hij de verschillende partijen binnen het Kennisplatform EMV weet te verbinden. Daarnaast kan hij door zijn ervaring richting burgers de functie van boegbeeld en spreekbuis vervullen. Bovendien is de heer Rombouts vanwege zijn wetenschappelijke achtergrond in staat om aan onderzoekers de juiste vragen te stellen en waar nodig door te vragen.

Het bestuur wordt ondersteund door de algemeen secretaris. De algemeen secretaris heeft de dagelijkse leiding die wordt gecoördineerd vanuit het platformbureau dat bij het RIVM is ondergebracht.

Communicatieforum

In het communicatieforum zijn alle deelnemende organisaties vertegenwoordigd. Voorzitter is dr. F. Woudenberg. Het Communicatieforum heeft binnen het Kennisplatform EMV een centrale rol bij de signalering van maatschappelijke vragen, zodat de berichten zo goed mogelijk aansluiten bij die vragen. Het Communicatieforum adviseert over het helder formuleren van de inhoudelijke berichten.

Het Communicatieforum streeft naar:

- verbetering van de zichtbaarheid van het Kennisplatform EMV en het functioneren als spil in de samenleving als het gaat om vragen over EMV en gezondheid;
- meer nadruk op proactief communiceren;
- meer aandacht voor keuzemogelijkheden;
- afstemming van communicatie binnen het Kennisplatform EMV, vooral bij publiekscommunicatie;
- verbetering van de aandacht voor effectiviteit van de producten van het Kennisplatform EMV en de afstemming op de doelgroepen.

Wetenschapsforum

In het Wetenschapsforum zitten vertegenwoordigers van alle deelnemende organisaties. Voorzitter is prof. dr. R. Hoppe, hoogleraar Universiteit Twente (geen vertegenwoordiger van een deelnemende organisatie). Het is de taak van de leden van het Wetenschapsforum om wetenschappelijke ontwikkelingen tijdig te signaleren en correct samen te vatten. Verder zorgen zij voor de inhoudelijke voorbereiding van berichten, memo's en reacties van het Kennisplatform EMV op publicaties. Het Wetenschapsforum behandelt ook vragen die door één of meer deelnemende organisaties worden gesteld.

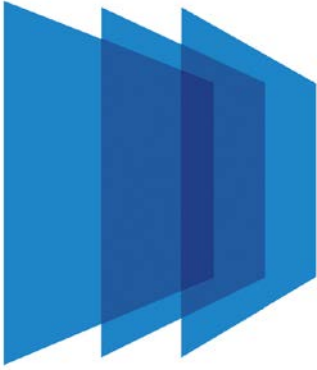
Het Wetenschapsforum streeft naar:

- het met kennis en keuzemogelijkheden ondersteunen van de verschillende verantwoordelijken bij het omgaan met elektromagnetische velden en de mogelijke risico's daarvan;
- aandacht voor de complete dekking en borging van de kennisterreinen door de deelnemers waaronder ook de sociaal-maatschappelijke aspecten daarvan;
- actief benutten van de expertise buiten het Kennisplatform EMV (wetenschapspool);
- ook aandacht voor de gezondheidsbevorderende, therapeutische en andere mogelijkheden van EMV.

Klankbordgroep EMV en themapijler/denkgroep(en) voor Laagfrequente EMV

In de Klankbordgroep EMV zijn landelijke organisaties vertegenwoordigd, die gezamenlijk de verschillende belangen en visies vertegenwoordigen. Jaarplan en jaarverslag van het Kennisplatform EMV worden besproken in de Klankbordgroep EMV.

Voor laagfrequente EMV kunnen maatschappelijke vragen, aanwezige kennis en keuzemogelijkheden worden besproken in één of meerdere denkgroepen. Deelnemers in deze denkgroepen zijn vertegenwoordigers van de deelnemende organisaties, vertegenwoordigers uit organisaties in de Klankbordgroep EMV, aangevuld met vertegenwoordigers van andere belanghebbende organisaties of deskundigen. In sommige gevallen zullen ook deelnemers uit het algemene publiek (technologiegebruikers en/of consumenten) worden uitgenodigd om deel te nemen.

Voor radiofrequente EMV worden geen denkgroepen geformeerd.

Samenwerking met de Gezondheidsraad

Het Kennisplatform EMV werkt samen met de Gezondheidsraad. Het Kennisplatform EMV en de Gezondheidsraad hebben daartoe werkafspraken gemaakt. De Gezondheidsraad heeft een wettelijk verankerde adviestaak richting regering en parlement. De Gezondheidsraad kent een Commissie Elektromagnetische Velden die ervaren is in het beoordelen van wetenschappelijke informatie. Het Kennisplatform overlegt waar het voor de goede en volledige maatschappelijke duiding nodig is met de Gezondheidsraad. Het Platform kan daarbij in reactie op nieuwe informatie of maatschappelijke vragen de Gezondheidsraad verzoeken om duiding, advies of nadere toelichting.

5. Voorlopige begroting januari tot en met september 2019

Het Kennisplatform EMV wordt gefinancierd door de "Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform Nederland" onder voorzitterschap van drs H.J.J. Mertens. Deze stichting ontvangt financiële bijdragen van verschillende overheden en private organisaties ten behoeve van het uitvoeren van de activiteiten zoals vastgelegd in het 'Algemeen Kader Kennisplatform EMV 2019' (zie Bijlage). De Stichting is zo ingericht dat de overheden en private organisaties die financieel bijdragen geen sturing kunnen geven aan de activiteiten van het Kennisplatform EMV. Wel zijn de overheden en private organisaties samen met andere belangen vertegenwoordigende organisaties vertegenwoordigd in de Klankbordgroep EMV waarmee het Bestuur van het Kennisplatform EMV jaarlijks voor vaststelling het Jaarplan bespreekt.

De voorlopige begroting is gebaseerd op de richtbedragen volgens de afspraken met de subsidieverleners en overige financiers. Deze richtbedragen zijn als volgt:

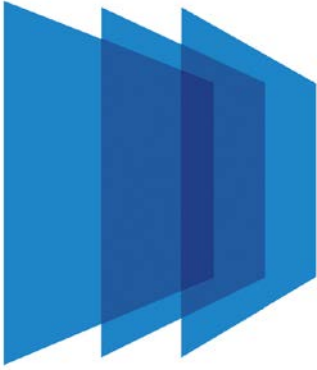
- Rijksoverheid (Ministeries IenW en EZK gezamenlijk)	€ 305.000
- Netbeheer Nederland (energienetwerkbeheerders gezamenlijk)	€ 235.000
- Telecomproviders (gezamenlijk)	€ 60.000
- Totaalbudget (januari t/m september 2019)	€ 600.000

Tabel 1: Overzicht voorlopige begroting 1 januari t/m 30 september 2019

Posten		Begroot bedrag Q1-Q3 2019 €	Referentie Begroting 2018 * €
1	Bureau		
	- Capaciteit en huisvesting	160.000	200.000
	- Materiële kosten bureau	14.000	15.000
2	Ondersteuning Wetenschapsforum	75.000	110.000
3	Ondersteuning Communicatieforum	50.000	70.000
4	Voorzitter vergoeding plus onkosten	18.000	24.000
5	Stichting Fonds vergoeding plus onkosten	20.000	25.000
6	Organisatiekosten Klankbordgroep EMV, denkgroepen, vergaderingen, conferenties en publicaties	20.000	40.000
7	Basisregeling deelnemers Kennisplatform EMV, deelname activiteiten, ondersteuningsvragen, voorbereiding berichten	225.000	321.000
8	Onderhoud elektronische werkomgeving en website	18.000	25.000
9	Evaluatie Kennisplatform 2015-2018	--	20.000
	Totaal jaar	600.000 **	850.000

*: conform vastgesteld Jaarplan 2018

** : mogelijk valt het totaalbedrag € 15.000 lager uit; dit zal worden opgevangen in post 1 en 7.

Algemeen kader Kennisplatform EMV 2019 (juni 2018)

Positionering Kennisplatform EMV

Het Kennisplatform Elektromagnetische velden en Gezondheid (Kennisplatform EMV) is een samenwerkingsverband van RIVM, TNO, DNV-GL, Agentschap Telecom, GGD GHOR Nederland, ZonMw en Milieu Centraal. Het Kennisplatform EMV bundelt de wetenschappelijke kennis op het gebied van elektromagnetische velden die bij de deelnemers aanwezig is, duidt deze wetenschappelijke kennis en maakt deze beschikbaar voor de maatschappij. Het werkt samen met de Gezondheidsraad. In Klankbordgroep en denkgroepen (onderverdeling naar thema's gerelateerd aan themapijlers) kan met vertegenwoordigers van overheid, werkgevers en werknemers, onderzoekers en maatschappij worden gesproken over ontwikkelingen, vragen, en activiteiten van het Kennisplatform EMV.

Taken Kennisplatform EMV

Het Kennisplatform EMV heeft als *kerntaak*:

- a. Het duiden van de wetenschap: het voorzien in wetenschappelijk gefundeerde informatie op het gebied van EMV en gezondheid. Uitgangspunt hierbij is dat de informatie voor professionals en burgers bruikbaar is voor een standpuntbepaling ten aanzien van EMV.

Additionele taken zijn:

- b. Het proactief en reactief adresseren van actuele maatschappelijke vragen over elektromagnetische velden, zodanig dat de maatschappij in brede zin waaronder burgers, pers, professionals van overheden en bedrijfsleven, daarvan kennis kan nemen en gebruik kan maken. Waar mogelijk, wordt tevens proactief een handelingsperspectief in beeld gebracht. Het Kennisplatform EMV fungeert niet als actief hulpverlenende instantie.
- c. Het organiseren en faciliteren van interactie tussen relevante stakeholders. Deze interactie vindt plaats in algemene zin in de Klankbordgroep, en meer specifiek voor bepaalde deelonderwerpen in ad-hoc denkgroepen (gevormd uit vertegenwoordigers van de KP-deelnemers en van de stakeholders, eventueel aangevuld met andere deskundigen). Hieruit kunnen voorstellen voor acties volgen, die aan het Bestuur van het Kennisplatform EMV worden voorgelegd.

Het Kennisplatform EMV stelt zich ten doel deze taken op objectieve wijze te vervullen, onafhankelijk van belangen van bedrijfsleven, maatschappelijke groeperingen en vigerend overheidsbeleid. Het Kennisplatform EMV en alle deelnemende organisaties gebruiken hun netwerk en middelen om de berichten en overige informatie van het Kennisplatform EMV publiek te maken om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken.

Het Kennisplatform EMV streeft ernaar om informatie te leveren die past binnen de actuele maatschappelijke informatiebehoefte en wetenschappelijke ontwikkelingen. Producten kunnen bestaan uit kennisberichten (over een "breed" onderwerp, mede gebaseerd op maatschappelijke reflectie), memo's, eerste indrukken (over een recente publicatie of een deelonderwerp) en videofilmpjes. Daarnaast zal worden geïnventariseerd of andere vormen van publiekscommunicatie effectief kunnen worden ingezet. Alle informatie wordt gepubliceerd op de website.

Concrete activiteiten kunnen zijn:

- Het duiden van wetenschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van eerste indrukken en memo's. Deze berusten op brede maatschappelijke reflectie (i.e. via inbreng van de deelnemende organisaties, terugkoppeling uit denkgroepen en gesprekken met stakeholders)
- Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid en inbreng via bijvoorbeeld denkgroepen

- Het opstellen van nieuwe brede kennisberichten over actuele onderwerpen (of actualisering van bestaande kennisberichten), met maatschappelijke input/feedback vanuit de denkgroepen en klankbordgroeporganisaties
- Het plaatsen van de eerste indrukken, memo's en kennisberichten op de website en verspreiding via nieuwsbrieven en media
- Het meewerken aan verzoeken van de media om interviews of andere informatie.

Activiteiten in 2019 en relatie met Jaarplannen

Het Kennisplatform EMV duidt wetenschappelijke kennis over elektromagnetische velden binnen het frequentiegebied van 0 Hz tot en met 300 GHz. Deze kennis kan in relatie staan tot gezondheid, ruimtelijke ordeningsvraagstukken, techniek en andere sociale en maatschappelijke effecten bij het gebruik van apparaten die EMV opwekken.

Centraal thema is:

“de maatschappij helpen omgaan met technologische en maatschappelijke ontwikkelingen door het duiden van de kennis met aandacht voor keuzemogelijkheden voor overheden, burgers (die apparaten aanschaffen of in de buurt van bronnen wonen), werkgevers en werknemers, onderwijs en onderzoek”.

De activiteiten van het Kennisplatform EMV worden in 2018 ingedeeld in twee afzonderlijke themapijlers (combinaties zijn mogelijk):

1. Laagfrequente EMV (o.a. elektriciteitsvoorziening)
2. Radiofrequente EMV (o.a. telecommunicatievoorzieningen).

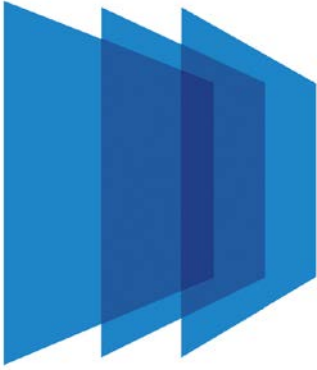
De inhoudelijke activiteiten worden verder uitgewerkt in een Jaarplan 2019.

Themapijler Laagfrequente EMV

Binnen deze pijler staat blootstelling van de bevolking aan laagfrequente EMV centraal. Het gaat hierbij vooral om bronnen die gerelateerd zijn aan de elektriciteitsvoorziening, zoals hoogspanningslijnen en -kabels, schakel- en onderstations, transformatorhuisjes, distributiekabels en voorzieningen voor elektrisch vervoer. De maatschappelijke aandacht en zorg die er is voor mogelijke gezondheidseffecten van EMV van hoogspanningslijnen (vooral in relatie tot leukemie bij kinderen) breidt zich uit naar EMV van andere bronnen en naar andere gezondheidseffecten. Daarnaast zijn er de komende jaren ontwikkelingen te verwachten die naar verwachting leiden tot meer behoefte aan informatie vanuit de maatschappij. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen en -stations (noodzakelijk voor de energietransitie), de plaatsing van slimme meters in woningen en de ontwikkeling/uitbreiding van laadsystemen voor elektrisch vervoer. Een deel van deze ontwikkelingen betreffen bronnen die gebruik maken van radiofrequente velden; wanneer deze bronnen verbonden zijn aan elektriciteitsvoorziening worden zij eveneens beschouwd binnen deze themapijler (bijvoorbeeld: slimme meters).

Themapijler Radiofrequente EMV

Bij blootstelling aan radiofrequente EMV gaat de aandacht tot nu toe vooral uit naar telecommunicatievoorzieningen (het gebruik van mobiele telefoons, basisstations voor mobiele telefonie) en naar WiFi-toepassingen. Daarnaast neemt het aantal (huishoudelijke) apparaten en gebruiksvoorwerpen dat draadloze communicatie benut in de komende jaren toe, evenals het gebruik van mobiele diensten, waardoor mensen het idee kunnen krijgen dat ze steeds sterker en vaker worden blootgesteld. Ook zijn er nieuwe technische ontwikkelingen te verwachten, zoals het overschakelen naar 4G en 5G, uitrol CDMA450, draadloze communicatie tussen apparaten (o.a. Ultra Wide Band), draagbare technologie (smart watch, Google glass) of gezondheidsapplicaties en zelfrijdende auto's.

Overgangsjaar: uitwerking evaluatie kennisplatform 2015-2018

In 2018 wordt een evaluatie van rol en functioneren van het Kennisplatform EMV over de periode medio 2015 – 2018 uitgevoerd door KWINK Groep, in opdracht van de Stichting Onafhankelijk Kennisplatform Nederland. Het doel van deze evaluatie is om onderbouwde besluitvorming door de betrokken partijen mogelijk te maken over vormgeving en financiering van het Kennisplatform EMV ná 2019. De resultaten van deze evaluatie worden eind september 2018 verwacht.

Na afronding van de evaluatie zal een verkenning worden opgestart over de wenselijkheid van voortzetting van het Kennisplatform, in welke vorm, onder welke randvoorwaarden en op welke wijze financiering plaatsvindt. Om een zorgvuldige uitvoering, uitwerking en implementatie van dit proces in gezamenlijkheid met alle betrokken partijen mogelijk te maken zal deze verkenning doorlopen in de eerste helft van 2019. In de tweede helft van het jaar zal dan de nadruk liggen op de opzet van de nieuwe vorm van het Kennisplatform na 2019 (bij een keuze voor voortzetting in enige vorm) òf zullen de activiteiten van het Kennisplatform op ordentelijke wijze worden afgerond (bij een keuze voor het niet voortzetten). Uiterlijk eind september 2019 moet dit proces zijn afgerond.

Gezien deze overgangperiode in 2019 is het ook wenselijk dat de financiering van het volledige pakket aan taken van het Kennisplatform gewaarborgd blijft tot en met de zomer van 2019. In het derde kwartaal zal de financiering worden benut voor het opzetten van de nieuwe vorm of het afronden van de werkzaamheden. Er wordt dan ook financiering gevraagd tot en met 30 september 2019.

Financiering van de activiteiten in 2019

De totale begrote kosten voor de bovengenoemde activiteiten tot oktober 2019 bedragen minimaal 600 k€. Voor de financiering wordt uitgegaan van bijdragen van de rijksoverheid, de energienetwerkbeheerders en de telecomproviders op basis van de in 2017 gemaakte afspraken.

Het Kennisplatform EMV legt de activiteiten jaarlijks vast in een Jaarplan, dat wordt vastgesteld door het Bestuur van het Kennisplatform. Dit Jaarplan is voorzien van een begroting. Het Kennisplatform EMV zal jaarlijks niet meer middelen inzetten dan voor dat jaar beschikbaar, eventueel aangevuld met middelen die uit "onder-uitputting" in voorgaande jaren beschikbaar zijn en de regels vanuit de financiers zich daar niet tegen verzetten.

Het Kennisplatform EMV verantwoordt de besteding van de middelen in relatie tot de verrichte activiteiten aan de "Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform Nederland" wanneer de Stichting daartoe verzoekt.

In reactie op maatschappelijke vragen of wetenschappelijke signalering is het mogelijk dat aanvullende activiteiten worden uitgevoerd. Indien wordt voorzien dat de begroting niet toereikend is, wordt voorafgaand aanvullende financiering, mogelijk ook van andere financiers, gezocht.

Onafhankelijkheid Kennisplatform EMV

De onafhankelijkheid van het Kennisplatform EMV wordt als volgt geborgd.

- Het bestuur van het Kennisplatform EMV bestaat uit van elk van de deelnemende organisaties één vertegenwoordiger, met een onafhankelijke voorzitter. Daarnaast kan er een extra onafhankelijk bestuurslid worden aangesteld met oog voor de visies van de diverse betrokken maatschappelijke organisaties, "de stem van de maatschappij".
- De financiering van het Kennisplatform EMV is afkomstig van publiek-private partijen. Om de wederzijdse onafhankelijkheid van het Kennisplatform EMV en de financiers te garanderen, verloopt de financiering van de Kennisplatformactiviteiten via een speciaal voor dat doel opgerichte stichting "Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform

Nederland". Deze stichting kent een bestuur, waarvan de leden geen banden hebben met de Kennisplatform-deelnemers, noch met de financiers. De stichting betracht volledige transparantie. Gedurende de looptijd van het Kennisplatform EMV is het mogelijk dat andere publiek-private partijen zich aansluiten bij de financiers.

- Alleen het bestuur van het Kennisplatform EMV heeft zeggenschap over de inzet van de financiering. De financiers hebben geen zeggenschap bij de selectie van uit te voeren activiteiten en bij de review van de uitkomsten. De financiers hebben uitsluitend invloed op de activiteiten van het Kennisplatform door middel van deelname in Klankbordgroep en ad-hoc-denkgroepen. Zij hebben hierin dezelfde rechten en positie als de andere stakeholders.

Structuur van het Kennisplatform EMV

Bestuur en voorzitter

Het bestuur van het Kennisplatform bestaat uit bestuursleden van de deelnemende organisaties. De Algemeen Secretaris ondersteunt het bestuur en heeft ook de dagelijkse leiding die wordt gecoördineerd vanuit het platformbureau dat bij het RIVM is ondergebracht. Voorzitter van het bestuur is Mr. dr. A.G.J.M. Rombouts, tot 1 oktober 2017 Burgemeester van 's-Hertogenbosch. Als onafhankelijk persoon mag van hem verwacht worden dat hij de verschillende partijen binnen het platform weet te verbinden. Daarnaast kan hij door zijn ervaring richting burgers de functie van boegbeeld en spreekbuis vervullen. Bovendien is de heer Rombouts vanwege zijn wetenschappelijke achtergrond in staat om aan onderzoekers de juiste vragen te stellen en waar nodig door te vragen.

Wetenschapsforum

In het Wetenschapsforum zitten vertegenwoordigers van alle deelnemende organisaties. Het is hun taak om wetenschappelijke ontwikkelingen op tijd te signaleren en correct samen te vatten. Verder zorgen zij voor de inhoudelijke voorbereiding van de Kennisberichten en reacties van het Kennisplatform op publicaties. Het Wetenschapsforum beantwoordt ook specifieke vragen die binnenkomen via één of meerdere deelnemende organisaties.

Communicatieforum

In het Communicatieforum zijn alle deelnemende organisaties vertegenwoordigd. Het Communicatieforum heeft binnen het Kennisplatform een centrale rol bij de signalering van maatschappelijke vragen zodat de berichten zo goed mogelijk aansluiten bij de maatschappelijke vragen. Het Communicatieforum adviseert verder over het helder formuleren van de inhoudelijke berichten.